Akiratis

2012 m.
vasario mėn.
Nr. 2 (318)

Kaina 1,75 Lt

• Dvidešimt antri leidimo metai•

LIETUVOS KURČIŲJŲ DRAUGIJOS MĖNRAŠTIS

Kurtieji už savo teises kovojo viešai

Nepabūgę šaltuko į piketą atvyko ne tik vilniečiai, bet ir Kauno, Panevėžio, Mažeikių bendruomenių atstovai.

LKD prezidentė R.Klečkovskaja apgailestavo dėl buvusių ir esamos valdžios abejingumo sutrikusios klausos žmonėms.

Kurčiųjų rankose - plakatai, kuriuose išsakyti visi jų priekaištai ir nuoskaudos.

Vasario 7 d. arti Seimo susibūrė apie 200 žmonių: kurtieji ir apkurtusieji, Vilniaus kolegijos gestų kalbos specialybės studentai ir kurtieji senjorai, kurtieji mokiniai ir jų mokytojai, kurčiųjų tėvai.

Visi šie žmonės atėjo pareikšti savo protesto dėl informacijos prieinamumo kurtiesiems ribojimo televizijoje, taip pat dėl lėšų kurčiųjų žiniasklaidos priemonėms mažinimo.

Plačiau skaitykite 4-6 p.

Piketui abejingas neliko ir jaunimas.

Šiame numeryje

Aktualijos
2-3 Trumpai apie mus
3 Išrinkta „Šauniausia porelė“
3 Tarp laureatų – Telšių moksleivis
4-6 Kurtieji už savo teises kovojo viešai
7-8 Respublikinės valdybos posėdyje
8 Šiauliečiai aplankė teatrą

Ugdymas
9-10 Aktuali diskusija Švietimo ir mokslo ministerijoje
10 Lesli Or : „Gyvenimas yra narsus nuotykis arba niekas“
11 Dailyraštį rašė visa kurčiųjų mokyklos bendruomenė
11 Kauno moksleivių kūryba įvertinta diplomais

Sportas
12 Iš tarptautinio turnyro – su nugalėtojų taure

Parodos
12 Kurčiųjų darbų paroda uostamiestyje

Pasaulyje
13 Ypatingų žiūrovų teatras
13 Kodėl yra tik viena „norma“?

Mes ir visuomenė
14 Tokia keista, bet saldi tyla...

Gestų kalbos vertėjai
15 Gestų kalbos vertėjų mokymas Europoje

Valentino diena
16 Valentino diena Vilniuje: daug vilionių, bučinių, dainų ir šokių

Trumpai apie mus

ĮŽEIDIMAS: naujienų portale DELFI paskelbtas rašinys, kuris atsirado Lauros Valytės iniciatyva. Ją papiktino burleskos šokėjos Eglijos Vaitkevičės žodžiai vienoje TV laidoje. Poniai nuo LKD narės kliuvo už kurtiesiems apibūdinti taikytą žodį „nebyliai“ ir gestų kalbos įžeidimą. L. Valytę nuvylė, kai „Kauno ponios“ titulą laimėjusi E. Vaitkevičė viešumoje ėmė painioti sąvokas ar vartojo jas nežinodama jų tikrosios reikšmės bei demonstravo neetišką požiūrį į kurčiuosius. Pati E. Vaitkevičė teigia nenorėjusi kurčiųjų įžeisti ir prašo jų atleidimo.

SUTARTIS: planuojama, kad kovo 1 d. bus sudaryta sutartis tarp LRT ir Vilniaus apskrities gestų kalbos vertėjų centro (AGKVC) ir taip bus užtikrintas LRT pavakario žinių vertimas į gestų kalbą. O televizija iki šiol gestų kalbos vertimui planuotas lėšas, apie 30 tūkst. Lt, skirs laidų titravimo paslaugoms. Vilniaus AGKVC direktorius D. Jakutis teigė, kad pradėjus įgyvendinti naują sutartį neskubės keisti dabar televizijoje pagal autorines sutartis dirbančių gestų kalbos vertėjų kitais centro vertėjais. Esą dabartiniai televizijos vertėjai versti didelei auditorijai pasirengę psichologiškai, turi įgūdžių. Jei ir teks juos keisti, tai reikia daryti pamažu, parengiant jiems pamainą. Kurčiųjų bendruomenėje sklandančios informacijos, esą centro vertėjai versti televizijoje bus skiriami rotacijos principu, D. Jakutis nepatvirtino. Vadovas teigė, kad televizijoje dirbantiems vertėjams, kadangi tai darbas vakarais ir savaitgaliais, bus mokami priedai ir priemokos. Paklaustas, ar skirta šiam darbui tikslinių lėšų, vadovas tiksliai neatsakė. Jis sakė, kad šiemet Vilniaus AGKVC bendras vertėjų skaičius augs dėl skirtų didesnių biudžeto lėšų. Kalbinti televizijoje dirbantys vertėjai nebuvo patenkinti staiga nutraukiamomis autorinėmis sutartimis ir teigė, kad jie dar svarstys siūlymą nuo kovo 1 d. tęsti darbą. Jie nepaneigė, kad apsisprendimui turės reišmės ir priemokų dydis. Pasak pašnekovų, juk kainuoja nuolat investuoti į savo išvaizdą, aprangą, aukoti laisvalaikio valandas vakarais, savaitgaliais ir atostogas.

KONKURSAS: Lietuvos kurčiųjų draugija paskelbė lietuvių gestų kalbos diktoriaus konkursą. Reikalavimai kandidatui: puikus lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos mokėjimas; mokėjimas dirbti prieš kamerą; mokėjimas rinkti informaciją, ją apibendrinti ir tinkamai viešinti gestų kalba; pareigingumas ir iniciatyvumas. Konkursas vyks iki vasario 27 d. dviem etapais.

Pirmajame etape iki vasario 17 d. kandidatai turėjo pateikti gyvenimo aprašymus adresu **centras@lkd.lt** .

Antrajame etape kandidatai turėjo parodyti gebėjimą dirbti prieš kamerą, viešinti informaciją gestų kalba. Laimėtoją išrinks LKD ir Surdologijos centro sudaryta vertinimo komisija. Su laimėtoju bus sudaryta terminuota darbo sutartis 9 mėnesiams.

PROJEKTAS: Vilniaus KRC pasirašė sutartį su Europos socialinio fondo (ESF) agentūra ir pradeda įgyvendinti trejų metų projektą „Kartu mes galime daug“ (Nr. VP1-1.3-SADM-02-K-03-100). Tikslas – didinti sutrikusios klausos asmenų įsidarbinimo galimybes, teikiant kompleksines paslaugas, siekiant išvengti jų socialinės atskirties. Bendra projekto vertė – beveik 1 mln. 155 tūkst. Lt. Projekto koordinatorė – Rūta Mackanienė.

KONKURSAS1: Respublikinis kurčiųjų reabilitacijos centras visus kviečia dalyvauti fotonuotraukų konkurse „Žiema mano rankoje“. Nuotraukas įdėkite į **Facebook.com KLiK (kadre Lietuvos kurtieji)** arba siųskite adresu **ieva.ce@gmail.com .**

Gražiausias nuotraukas išrinks profesionali fotografė Agnė Palilionytė.I vieta – asmeninė fotografijos pamoka su fotografe A. Palilionyte fotostudijoje. II vieta – knyga apie fotografiją ir USB. III vieta – knyga apie fotografiją. Nuotraukas galima siųsti iki vasario 29 d. Nugalėtojai bus apdovanoti kovo 1 d.

VILNIUJE: kovo 8, 9 die-

nomis Respublikinis kurčiųjų reabilitacijos centras Vilniuje priima švietimo mainų paramos fondo vykdomo Comenius projekto „Kūdikių gestai“ partnerių atstovus iš Didžiosios Britanijos, Slovėnijos, Austrijos.

RUMUNIJOJE: pagal Respublikinio KRC vykdomą švietimo mainų paramos fondo Grundtvig partnerystės projektą balandžio 1-5 d. numatomas partnerių – lietuvių, rumunų, turkų ir italų - susitikimas Rumunijoje. Šiuo projektu siekiama sužinoti ir skleisti šalių partnerių gerąją patirtį teikiant paramą neįgaliųjų, tarp jų ir kurčiųjų, šeimoms.

PATEIKĖ: 2012 m. LKD su partneriais iš Graikijos parengė ir pateikė vertinti Leonardo da Vinci darbuotojų mobilumo projektą, skirtą įdarbinimo tarpininkų kvalifikacijai tobulinti.

Konkursiniam vertinimui LKD kartu su partneriais iš Slovėnijos, Italijos, Didžiosios Britanijos ir Lenkijos taip pat įteikė Grundtvig projektą, kurio tikslas - didinti visuomenės informavimą apie negalias, tarp jų ir kurčiųjų negalią. Projekto lėšomis numatoma ne tik rengti atitinkamas akcijas, skleisti informaciją spausdintu žodžiu, bet ir ieškoma būdų, kaip efektyvinti šią veiklą.

PRIJUNGS: 2012 m. sausio 26 d. Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimu Kauno kurčių ir neprigirdinčių vaikų reabilitacijos ir ugdymo centrą „Lingua“ numatoma prijungti prie Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro. Planuojama pertvarkos pabaigos data – 2012 m. rugpjūčio 31 d. Sprendimas yra sudedamoji Kauno miesto savivaldybės mokyklų tinklo pertvarkos bendrojo plano 2012-2015 m. dalis.

PAVADINIMAS: nuo sausio 10 d. pakeistas Telšių kurčiųjų draugijos „Tyla“ pavadinimas. Dabar ji vadinasi Telšių kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų draugija.

FILMAI: TV3 pranešė, kad nuo šiol daugiau dėmesio skirs dar vienai savo žiūrovų grupei: „Didysis penktadienio filmas“ bus prieinamas žiūrėti klausos negalią turintiems žiūrovams. Daugiau informacijos ieškokite **http://www.tv3.lt/content/view/24320/788/**

Išrinkta „Šauniausia porelė“

Vilniaus KRC organizuotame respublikiniame fotografijos konkurse „Šauniausia porelė 2012“ jau išaiškintas nugalėtojas. Juo tapo vilnietės Eglės Volungevičiūtės (20 m.) ir marijampoliečio Evaldo Rožaičio (21 m.) duetas. Į titulą šiemet pretendavo 11 porų iš įvairių šalies vietų.

Konkurso nugalėtojai paaiškėjo tik po trečio varžybų etapo, vasario 11 d., Vilniaus KRC „Valentino dienos“ renginyje, kai vertinimo komisija suskaičiavo visus balsus. Na, o pats konkursas startavo sausio 20 d. Tuomet renginio dalyviai gavo galimybę siųsti nuotraukas nurodytu elektroniniu paštu į Vilniaus KRC. Jos visos buvo įdėtos interneto svetainėje **www.lkd.lt.** Beje, kaip paaiškėjo vėliau, bendruomenės nariai aktyviausiai savo nuomonę būtent ir reiškė virtualiai ir tai nulėmė konkurso baigtį.

Balsuotojų, kurie neturi kompiuterių arba jais nesinaudoja, patogumui Vilniaus KRC patalpose buvo parengtas konkursantų nuotraukų stendas. LKD nariai čia pat galėjo atiduoti balsą už labiausiai patikusią porelę, kurį darbuotojai pridėdavo prie jau turimų atitinkamo konkurso dalyvio taškų skaičiaus. Vasario 11 d. savo nuomonę buvo galima pareikšti trečiąkart.

Štai ką pasakojo Eglė apie beveik prieš 4 metus užsimezgusią draugystę. Susipažino jie diskotekoje. Bet draugystė ilgai netruko. „Jis man nebuvo geras“,- „Akiračiui“ atviravo mergina. Dar kartą šokių vakare jie susitiko tik po 2 metų. Eglės ir jos draugų palydėtas į stotį Evaldas prabilo apie savo ilgai puoselėtus jausmus jai. Nuo tada jie – kartu.

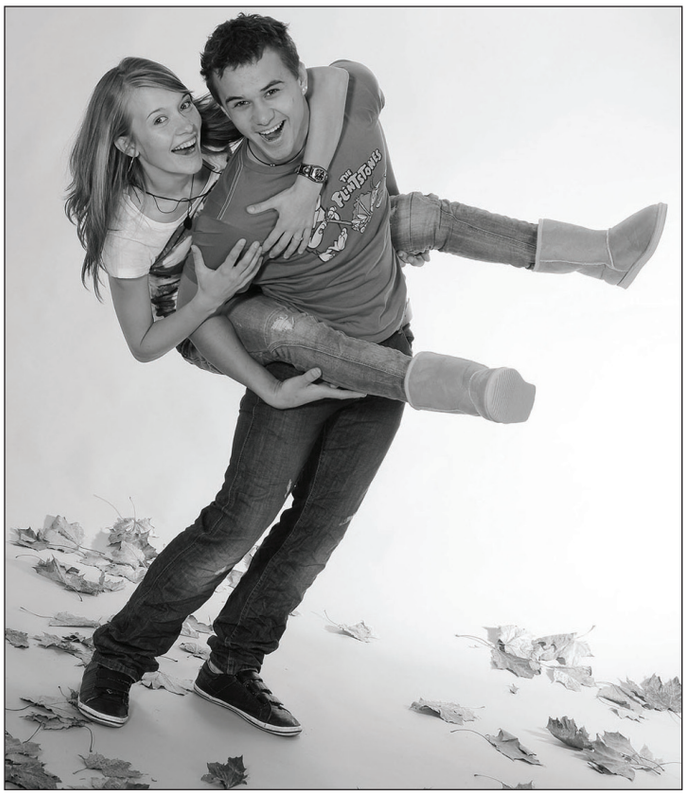

„Šauniausia porelė 2012“ - vilnietės Eglės Volungevičiūtės ir marijampoliečio Evaldo Rožaičio duetas.

„Pati neatsistebiu, kaip pasikeitė mano nuomonė apie tą patį žmogų“,- prisipažįsta „Šauniausios porelės“ „puselė“. Mergina šiuo metu dirba ir mokosi, o laisvalaikiu mėgsta su draugu išeiti iš namų (teigia, kad taip geriau pailsi). Apie savo vaikiną ji sako: „Jis - darbštus, nuoširdus, tikrai šaunus žmogus“.

Evaldas jai atsilygina dar šiltesniais žodžiais. Pažinties pradžioje jį sužavėjo Eglės plastika šokių aikštelėje. O vėliau pakerėjo jos rūpestingumas, supratingumas, protas. „Apskritai ji – nuostabus žmogus,- sako apie draugę Evaldas ir prisipažįsta: - Jai dažnai tenka taisyti mano padarytas klaidas“. Ir jų laisvalaikio paveikslą papildo nauju štrichu: jie dažnokai kartu eina į kiną. Dar jis mėgsta po darbo (UAB IDW) lankyti draugus ir sportuoti savo malonumui.

Nugalėtojams skirtas apdovanojimas – dovanų kuponas 1,5 val. trukmės fotosesijai su profesionaliu sceniniu makiažu.

Orinta KARMAZAITĖ

Tarp laureatų - Telšių moksleivis

Policijos departamentas prie LR Vidaus reikalų ministerijos organizavo Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių konkursą „Piešk saugų ir draugišką eismą“. Tarp laureatų yra Telšių kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos šeštokas Lukas Kvietkauskas (mokytojas Mindaugas Spudys).

Sausio 27 d. Lukas dalyvavo laureatų apdovanojimo ceremonijoje, vykusioje Policijos departamente Vilniuje.

Diplomą berniukui įteikė policijos generalinis komisaras Saulius Skvernelis. ▶

Mokiniai klausėsi koncerto, vaišinosi tortu, apžiūrėjo vieni kitų piešinius.

„Akiračio“ inf.

Aktualijos

Kurtieji už savo

Atkelta iš 1 p.

Nutylėta tiesa

Perskaitę prieš piketą Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SADM) išplatintą pranešimą spaudai pašaliečiai galėjo susidaryti įspūdį, kad Lietuvos kurtieji nevertina gausiai valdžios jiems teikiamų malonių. Padaryta tai, daroma tai ir tai, numatoma tai ir tai... kaip skelbiama pranešime.

Tad kodėl kurtieji nepabūgo žiemos ir ėjo piketuoti? Gal iš tiesų jiems trūksta informacijos apie valdžios pastangas jų labui?

Žinoma, kad trūksta – tokia ši negalia. Bet ir platinama informacija anaiptol neatskleidžia visos tiesos arba joje kalbama ne visai apie tai, dėl ko piketavo kurtieji. R. Klečkovskaja šalies žurnalistams SADM pranešimą komentavo taip: „Kalbama apie vertėjų skaičiaus didinimą, bet net nebandoma aiškinti, kodėl tiek laiko nespręsta informacijos prieinamumo problema kurtiesiems."

Pasak prezidentės, per 21 metų nepriklausomos Lietuvos gyvavimo istoriją nė viena valdžia taip ir neįsiklausė į tylų ir mandagų kurčiųjų prašymą suteikti galimybę būti visaverčiais piliečiais. O juk Lietuvos kurčiųjų draugija jau yra vieną titravimo įrangą perdavusi Lietuvos nacionalinei televizijai naudotis. Ir kodėl vėliau taip ir nepavyko rasti, kur ji nudanginta? Kas klausėsi ir kas iš tikrųjų išgirdo, ko bendruomenė atkakliai vis prašė ir prašė valdžios atstovams siunčiamuose raštuose? Deja, kaskart buvo pasitenkinama atsirašinėjimu arba atsakymus rengti pavedama sau pavaldžioms įstaigoms, kurios pačios vienos nieko spręsti negali. Sukrusta tuomet, kai kurtieji ėjo į gatves.

Nevilties istorija – plakatais

Perbėkime akimis kurčiųjų tądien atsivežtų plakatų turinį. Lietuvių kalba – ne jų stiprioji pusė, bet tai, ką jie surašė, geriau nepasakys ir girdintieji. Štai ką vieni lietuviai rašė kitiems lietuviams: „Gestų kalba – kurčiųjų kalba"; „Kur žadėti titrai?"; „Mus mato tik prieš Seimo rinkimus"; „Užteks diskriminuoti kalbinę mažumą"; „Išgirsti negalim, bet gyventi norim pilnavertį gyvenimą"; „Mums televizija be subtitrų, televizija – be garso"; „Mums subtitrai, kaip jums išgirstas žodis"; „Jūs žodžius matote, mes žodžius girdime"; „Atidarykite informacijos langą į pasaulį"; „Diskriminacijai – ne, Draugijos spaudos ribojimui – ne!"; „Mes ne nekurčnebyliai, mes turim savo kalbą"; „Mes girdim akimis"; „Gal užsimerkę tvirtinote Neįgaliųjų teisių konvencijos 21 str.?"; „Kur JT Neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo kontrolė?"; „Kurčiųjų bendruomenė – tai savita kalba, kultūra, istorija"; „Virė virė košę Seimas atsilošęs, tam davė, tam davė, o kurtiesiems – neliko!"; „Seimas tiesiogiai": transliacija internete - pažadai, pažadai"; „Patvirtinkime TV be garso".

Bendruomenė pritariamai klausėsi prezidentės kalbos.

Be informacijos per televiziją – pusę amžiaus

Priėjau prie moters, tyliai ir kantriai šąlančios kiek nuošalyje. Ji paklausė, iš kur aš gavau arbatos. Kai tokį pat puodelį parūpinau ir jai, susipažinome. Tai Janina Bražinskienė iš Trakų Vokės. Savaitgalį ji su dukra „Vakaro žiniose" rado skelbimą apie organizuojamą protestą. Bijodama pavėluoti moteris prie Seimo atvyko dešimtą ryto ir laukė. „Aš negirdžiu jau 50 metų, nuo tada, kai man sukako 22-eji. Tiesa, aš gestų kalbos nemoku, todėl informacijos titrais man reikia taip pat, gal net labiau nei jūsų bendruomenei. Todėl aš šiandien atvykau ne jūsų palaikyti, bet būti su jumis ir protestuoti", - kalbėjo moteris.

Seimo nariai kaltę norėjo dalytis su Vyriausybe ir Vilniaus savivaldybe

Pikete dalyvavo vos trys Seimo nariai, visi jie šiuo metu yra opozicijoje: A. Sysas, P. Gražulis, G. Songaila, Tokia tvarka jiems piketo organizatorė R. Klečkovskaja ir suteikė žodį. A. Sysas pažymėjo, kad dėmesio mes stokojame ne tik iš Seimo ir Vyriausybės, bet ir iš Vilniaus miesto valdžios. Savivaldybės išduotame piketo leidime nurodyta vieta, pasak parlamentaro, tiesiog „ant praėjimo" ir anaiptol ne prie Seimo, prieš kurį nukreiptas kurčiųjų pyktis. P. Gražulis „Snoro" bankroto administratoriaus ir jo padėjėjų atlyginimų pavyzdžiu parodė, kokie pinigai surandami, kai yra lobistinis interesas, ir palygino šią milijoninę sumą su kurčiųjų te-

Parlamentaras A. Sysas.

Parlamentaras G. Songaila.

teises kovojo viešai

Parlamentaras P. Gražulis.

Savo nepasitenkinimą reiškė Kauno kurčiųjų bendruomenės atstovas Remigijus Balaišis.

levizijos laidų titravimui prašyta kuklia 300 tūkst. litų suma. Parlamentaras buvo linkęs prieš Seimą nukreiptą kurčiųjų pyktį dalytis su Vyriausybe; esą ji formuoja biudžetą ir teikia siūlymus Seimui.

G. Songaila teigė, kad pasigenda tiek Seime, tiek apskritai šalies politiniame gyvenime moralumo, atjautos, dėmesingumo. Pasitarę tarpusavy Seimo nariai susirinkusiems siūlė kitą piketą dėl Neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatų ignoravimo ilgai nelaukiant rengti prie Vyriausybės, o kurčiųjų prašymą skirti lėšų titravimui dar kartą grąžinti svarstyti Seimui per pavasario sesiją. Ką gi, netruks ilgai laukti, kad sužinotume, ko verti parlamentarų pažadai.

Dėl svarių priežasčių negalėdama pikete dalyvauti parlamentarė D. Mikutienė atsiuntė LKD raštą, kuriame, be kita ko, rašo: „Labai gaila, kad Vyriausybė nepritarė mano siūlymui ir neskyrė reikiamų lėšų. Skaudu, kai dešimtis milijonų ištaško visokiems įvaizdžio kūrimams, o čia pagailėjo tikrai ganėtinai mažos sumos. Perduokite visiems solidarų mano palaikymą, reiškiu jums paramą ir padėsiu jums, kuo tik galėsiu."

Dar vienas skundas – imituojamąja daina

R. Klečkovskaja po savo kalbos kreipėsi į susirinkusiuosius tokiu klausimu: „Kas mes esam savo šaly?" O paskui kurtieji gestais imitavo dainą apie tai, ką kam Seimas davė ir kas liko kurtiesiems. Ar reikia išversti raštu į lietuvių kalbą, kas atiteko pastariesiems?..

Partnerio pikete nebuvo

Atvyko 1-o Baltijos kanalo, „Lietuvos ryto", „Vinitos" televizijų, spaudos žurnalistų. Kurčiųjų bendruomenė pasigedo savo potencialaus partnerio - Lietuvos televizijos. Būreliais grupuodamiesi kurtieji aptarinėjo, kuo LRT prisidėjo prie savo žiūrovų būrio gausinimo. Ir per vertėjus teigė, kad beveik niekuo.

Titravimo įrangą, kuri panaudos pagrindais perduota LRT naudotis, NRD pirko daugiausia iš LGK vartojimo ir vertėjų paslaugų teikimo programos lėšų, t. y. tikslinių, kitiems kurčiųjų poreikiams skirtų lėšų. Kai Seimo daugumos sprendimu neatsirado titravimui lėšų valstybės biudžete, LRT direkcija nesivargino peržiūrėti savo biudžeto ir nors kiek pagelbėti kurtiesiems.

Nukelta į 6 p.

Visų veiduose tas pats klausimas - "Kada baigsis kurčiųjų diskriminacija?"

Prezidentę kalbina žurnalistai.

Aktualijos

Piketo dalyvių priešakyje stovėjo prezidentė R. Klečkovskaja, viceprezidentė S. Litvinaitė, dauguma Respublikinės valdybos narių, kurčiųjų sistemos organizacijų vadovai. Nuotraukoje (iš kairės) LKSK prezidentas A.Jasiūnas, KKRC direktorė J.Pugačiauskienė, LKD viceprezidentė S.Litvinaitė.

Atkelta iš 5 p.

Jie titravimo įrangą atidėjo į šalį, o susitikę derėtis su LKD vadovybe tik traukė pečiais. LKD pasiekė informacija, kad nuo kovo 1 d. pasirašoma Vilniaus AGKVC ir LRT sutartis dėl žinių ir galbūt kitų transliuojamų laidų vertimo į gestų kalbą. Kurtieji svarstė, iš kur bus imami pinigai versti į gestų kalbą? Ir darė išvadą, kad turbūt vėl iš tos pačios programos, nuskriaudžiant LGK vertėjus, bet skiriant titravimui. „Akiračio“ žurnalistę vienas per kitą jie ragino per spaudą klausti: kas pasiteiravo kurčiųjų, kaip jie patys dėl tokių susitarimų, kai iš vienų paimama, o kitiems duodama, jaučiasi? Esą ne tokios pagalbos prisišaukti jie tikėjosi.

Sumažėjo lėšos kurčiųjų žiniasklaidos priemonėms

Kaunietė A. Stankevičienė „Akiračiui“, kurio aktyvi neetatinė korespondentė yra ir pati, teigė, kad ji – ne kurčioji, bet apkurtusioji. Ir Lietuvoje gyvena ne viena tokia. Pasak jos, gestų nemokėjimas tokius žmones apriboja dar labiau negu kurčiuosius, kalbančius lietuvių gestų kalba ir galinčius bendrauti tarpusavy. Apkurtusiesiems iki šiol prieinamas vienintelis informacijos būdas - spausdintu žodžiu. „Ką mes turim „savo“? - klausė pašnekovė ir pati atsakė: - 16 puslapių laikraštėlį, pasirodantį kartą per mėnesį. Jis mums labai reikalingas, savas, šiltas, jaukus, bet ar tikrai mums tiek nedaug turi pakakti? Kur dingo 2012 m. sausio „Akiračio“ numerio spalvos – vėl krizė nusinešė?“ Dar A. Stankevičienė apgailestavo dėl kurčio jaunimo. Ji jau iš jaunuolių girdėjusi, kad labai sumažintos lėšos kurčiųjų tinklalapiui, kad kurtieji šiemet ieško ir beveik neranda jame gestų kalba įrašytos medžiagos. Pasak jos, vienur - panegirikos rūpestingai valdžiai, o kitur - kurčiųjų žiniasklaidos priemonių galimybių ribojimas.

Teisybės ieškos toliau

Kurčiųjų bendruomenė žadėjo neapsiriboti piketu. Jei ir toliau bus maitinama pažadais, arba iš jos bus iš pradžių atimama, kad paskiau duotų, ketina teisingumo ieškoti Europos Komisijoje arba kreiptis į JT Neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo priežiūros komitetą.

Šeimų, auginančių kurčius ir neprigirdinčius vaikus, bendrijos PAGAVA atstovai.

Sunkią netekties ir skausmo valandą dėl ilgametės Kurčiųjų draugijos narės, ilgametės Šiaulių Senjorų klubo „ Senoliai“ pirmininkės Onos Juzefos Kugrėnienės mirties nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

VšĮ Šiaulių kurčiųjų reabilitacijos centras ir Senjorų klubas „Senoliai“

Sunkią netekties valandą mirus ilgamečiui Kurčiųjų draugijos nariui Artūrui Romualdui Dvarvyčiui nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

VšĮ Šiaulių kurčiųjų reabilitacijos centras

Norėtume, kad mūsų žodžiai būtų dideli,
Kad sielvartą sumažintų, paguostų,
Gyventi šauktų vėl be virpulio širdy
Ir ašaras nušluostytų nuo skruostų.

Netekus mylimo tėvelio Algirdą ir Klaidą Mačiulius bei Jų artimuosius nuoširdžiai užjaučia Kauno kurčiųjų bendruomenė.

Respublikinės valdybos posėdyje

2011 m. LKD įmonės klestėjo

Tiek optimizmo, kiek vasario 1 d. Respublikinės valdybos (RV) posėdyje girdėta iš LKD bendrovių vadovų ataskaitų, jau sunku ir prisiminti, kada buvo.

Direktorė D. Kučinskienė.

UAB „Atropa“ direktorė D. Kučinskienė teigė, kad, preliminariais skaičiavimais (metų finansinės atskaitomybės bus parengtos tik balandį), 2011 m. įmonė gavo pelno. O juk tai mūsų bendrovė, kurios, kaip manėme anksčiau, laukia bankrotas. Jau vasarį buvo visiškai padengtos skolos, pavyko rasti du naujus užsakovus, užsitikrinti nuolatinių užsakymų. Tiesa, sėkmė porą kartų nuo bendrovės buvo nusisukusi, kai dėl patiklumo buvo imtasi vasaros laikotarpiu labai sudėtingo užsakymo arba kai teko mokėti baudą už užsakovo konstruktoriaus klaidas. Vis dėlto gero buvo daugiau negu blogo. Dabar vadovei kelia nerimą du dalykai: sunkiai sulaikomas neįgalių darbuotojų mažėjimas ir patyrusių siuvėjų trūkumas.

„Atropai“ sekasi tvarkyti ir remontuotinų patalpų reikalus. Štai patalpas, kurios stogas varvantis, minimalia kaina išnuomojo sporto klubui, šis jas jau baigia sutvarkyti. RV labai gyrė ant kojų besistojančią įmonę.

„Vikados“ direktorė G. Ramanauskienė turėjo dar geresnių naujienų. Išankstiniais duomenimis, Vilniaus bendrovės pelnas 2011 m. buvo didesnis negu užpernai. Įmonė užsienyje už gerą kainą pardavė pirmą savo pačios

Direktorė G. Ramanauskienė.

kurtą kolekciją ir užsibrėžė tikslą pamažu įsitvirtinti rinkoje su savo gaminiu. Pasak direktorės, neseniai dalyvavusios Frankfurto mugėje, ten gauti pasiūlymai suteikia drąsos didinti šios veiklos apimtį. G. Ramanauskienė teigė, kad investicijos į savą gaminį labai didelės, bet didelė ir grąža. Tai vienintelė kurčiųjų siuvimo įmonė, kuriai krizė išėjo į naudą: siuvėjų čia netrūksta. Finansinė padėtis įmonei leido viename pastato aukšte pakeisti langus ir sutaupyti tiek šilumos, kad remontas atsipirko beveik per mėnesį. Visos tuščios patalpos išnuomotos. Direktorė pažadėjo RV narius pakviesti apžiūrėti „Vikados“ kolektyvo sukurtos kolekcijos. Na, o LKD prezidentė R. Klečkovskaja išdavė mažą paslaptį: naujos kolekcijos viena iš dizainerių yra ir pati direktorė.

Direktorius G. Gantarskis.

2011 m. „Elkados“ pelnas buvo toks didelis (290 tūkst. Lt), kad po 100 tūkst. Lt skolų „Sodrai“ ir VMI turėjusi įmonė jas sumažino iki vienaženklio skaičiaus, beveik jau neskolinga ir komunalinių mokesčių. Vietoj įprastos šildymo sistemos „Elkada“ siuvimo barui šildyti pernai įrengė infraraudonųjų spindulių lempas, kurios atsipirko beveik per vieną žiemos mėnesį. Taip pat bendrovė suremontavo stogą, pakeitė nuo 1982 m. veikiantį šalto vandens vamzdyną. Bendrovės vadovas G. Gantarskis džiaugėsi, kad užsakymų jau iš anksto turi trims mėnesiams. Dar ketina nuo 5 iki 15 žmonių plėsti surinkimo barą, nes gavo naują papildomą užsakymą. Dabar direktorius sakėsi turįs tik vieną rūpestį – rasti siuvėjų, kurių Panevėžyje labai stinga.

UAB „Neveresta“ – vienintelė

Direktorius K. Zybartas.

ne socialinė įmonė, tad dotacijų iš biudžeto negauna, na, o dirba taip pat pelningai. Turi kaimo parduotuvę, katilinę, nuomoja patalpas – pasak direktoriaus K. Zybarto, iš to ir gyvena.

Kadangi visos įmonės metus baigė labai gerais rezultatais, RV paprašė paramos Draugijai, dabar išgyvenančiai nelengvus laikus. Finansinę paramą pagal išgales pažadėjo visi vadovai. Nuo šios prievolės atleista tik „Neveresta“, nes ši bendrovė prisiima didžiąją dalį LKD poilsio bazės „Varpelis“ išlaikymo išlaidų.

Posėdyje duotas sutikimas „Elkadai“ iki 2014 m. vasario 14 d. pratęsti overdrafto (liet. indėlio pereikvojimas) sutartį su Ūkio banko Panevėžio filialu. Overdraftas – tai toks trumpalaikio kreditavimo būdas, kuris suteikia teisę įmonei naudoti pinigų sumas, viršijančias banko sąskaitos likutį iki iš anksto sutartos sumos dydžio. Tai labai padeda įmonei subalansuoti pinigų srautus, o palūkanos mokamos tik už panaudotą sumą.

Ataskaitinė konferencija

Ataskaitinę LKD konferenciją susitarta rengti 2012 m. balandžio 26 d. Viena svarbiausių jos temų bus regioninių kurčiųjų organizacijų bendradarbiavimo su savivalda aptarimas. Vietoj įprastų metinių ataskaitų pasiūlyta bendruomenei plačiau pristatyti Surdologijos centro veiklą. Šioje konferencijoje bus nustatyta ir kitos, rinkimų konferencijos data, kai kitai kadencijai bus renkama LKD vadovybė. Preliminariai planuojama, kad rinkimų konferencija bus surengta arba 2012 m. lapkritį, arba 2013 m. gegužę.

Prastas 2012 m. LKD finansavimas

Sumažėjęs LKD socialinės neįgaliųjų integracijos programos 2012 m. projekto finansavimas (šiemet gauta 190 tūkst. Lt mažiau negu pernai) skaudžiausiai atsiliepė LKD interneto svetainės išlaikymui. Kadangi neįgaliųjų struktūros finansavimo reorganizacijai neįgaliųjų organizacijos nebuvo tinkamai parengtos, tad laiku nebuvo ir numatytas būdas viešinimo veiklą perkelti iš bendruomeninių projektų sąmatos į asociacijos sąmatą. Tad LKD vadovams teko gerai pasukti galvą, kaip rasti lėšų svetainės turinio administratorei, gestų kalba filmuojamos medžiagos operatoriui ir diktoriui įdarbinti. Na, o lėšų žurnalistams, fotografams ir operatoriaus kelionėms taip ir neatsirado. Posėdyje tartasi, kaip tokiomis sąlygomis filmuoti ir gestų kalba viešinti svarbius teritorinius renginius. Deja, beveik visiems LKD darbuotojams iš biudžetinio projekto lėšų pavyko suformuoti tik ne visos darbo dienos krūvius – daugiausia darbuotojai dirbs po 4-6 val. per dieną.

Lietuvos kurčiųjų jaunimo organizacijos atstovai valdymo organui perdavė pageidavimą iš anksto kurčiųjų žiniasklaidoje skelbti apie planuojamus teritorinius KRC renginius. Vilniaus ir Kauno KRC turi savo svetaines, posėdyje buvo raginama aktyviau naudotis ir jų paslaugomis.

Nukelta į 8 p.

Aktualijos

Atkelta iš 7 p.

Neįgaliųjų sistemos pertvarkai tinkamai nepasirengta

Susirinkusios KRC vadovės dalijosi bendradarbiavimo pradžios su savivalda vaisiais. Kai kurioms teritorinėms organizacijoms šiemet neskirta nė lito finansavimo interneto paslaugoms, mobiliesiems telefonams, šiukšlių išvežimui. Numatytas toks finansavimas, kad tenka atleisti didžiulę darbo patirtį turinčius KRC darbuotojus, o kurtiesiems paslaugas įmanoma teikti tik po keletą valandų per savaitę.

Preliminariomis žiniomis, ypač prastas Šiaulių KRC finansavimas, tik truputį geresnis Panevėžio KRC ir Klaipėdos KRC ir joms priklausančių pirminių organizacijų. Neprastai šiemet laikysis vilniečiai. Na, o pagrindo džiaugtis turi vienintelis Kauno KRC.

Kalbėta ir apie tai, jog NRD dar praėjusią vasarą žadėjo, kad neįgaliųjų asociacijų projektų finansavimas dėl reorganizacijos nenukentės, bet įvyko tai, dėl ko pagrįstai nuogąstavo neįgalieji. Į paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų konkurso komisijų prie savivaldybių posėdžius NRD delegavo neįgaliųjų organizacijos atstovus, vadinamuosius stebėtojus. Šie turėjo prižiūrėti, ar laikomasi privalomų projektų vertinimo procedūrų. Kai kurie stebėtojai jau skundėsi, kad ši jų teisė buvo ribojama. Todėl RV nariai tądien buvo linkę manyti, kad valdžia, prieš kurčiųjų valią įvykdžiusi reorganizaciją, savivaldos sistemos visiškai neparuošė pertvarkai.

Neapgalvoti net smulkūs dalykai: stebėtojų keliones į posėdžius buvo žadama apmokėti NRD lėšomis, bet iš tikrųjų jas teko dengti patiems; stebėtojai, nors ir susipažinę su projektų vertinimo procedūra, bet tinkamai savo teisėmis naudotis nelabai sugeba; savivaldybių atstovai vis dar nesuvokia, kas yra neįgalieji.

Nerimauta, kad dešimtmečiais formuota neįgaliųjų organizacijų veikla ir puoselėta tradicija gali būti sunaikinta per metus.

R. Klečkovskaja informavo apie neįgaliųjų organizacijų vadovų susitikimą su SADM ministru D. Jankausku: skųstasi dėl prasto finansavimo, dėl nesklandžios reorganizacijos ir kt. Tačiau pokalbis jokių teigiamų rezultatų nedavė.

Posėdyje apsispręsta teritoriniu principu organizuoti KRC susitikimus su savivaldybių socialinės paramos skyriais ir suteikti jiems žinių apie kurčiuosius.

N. Krasniauskienė susirinkusiuosius informavo, kad dėl prasto Surdologijos centro finansavimo planuoti savivaldybėse dirbančių socialinių darbuotojų gestų kalbos mokymai nevyks.

Mokesčiai, parama ir planuojamos studijos

Nors šiųmetė LKD sąmata ir labai skylėta, vis dėlto bus skirta lėšų narystei tarptautinėse organizacijose apmokėti.

Numatyta parama studijoms Kauno kurčiųjų jaunimo organizacijos narei M. Kumžaitei. Tai vienintelė ir pirma Lietuvoje kurčioji, studijuojanti lietuvių kalbą ir literatūrą universitete.

LKD prezidentė susirinkusiuosius supažindino su sausį vykusios ŠMM apskritojo stalo diskusijos rezultatais ir prašė paraginti aukštąjį išsilavinimą turinčius Lietuvos kurčiuosius aktyviai dalyvauti numatomose organizuoti perkvalifikavimo į lietuvių gestų kalbos mokytojus studijose. ŠMM jau įsipareigojo ieškoti aukštosios mokyklos, kuri parengtų šiems studentams programą.

Vilniaus KRC „Mimikos“ teatro režisierės J. Mažeikienės iniciatyva Klaipėdos universiteto Menų fakulteto Režisūros katedra ruošiasi rengti studijų programą kurtiesiems, norintiems studijuoti režisūrą ir aktorystę. Grupė bus suformuota, jei pavyks surinkti ne mažiau kaip 15 studentų. RV nariai pažadėjo paraginti kurčiuosius studijuoti režisūrą.

Netrukus skelbimai rinktis šias prestižines specialybes turi pasirodyti kurčiųjų interneto svetainėse ir skelbimų lentose.

Nerimas dėl „Varpelio“

Ankstesniuose RV posėdžiuose apsispręsta trumpinti poilsio Šventosios poilsio namuose trukmę perpus, iki 5 dienų. Šiame posėdyje tikslinta diferencijuota poilsio kaina priklausomai nuo pamainos, dalytasi nerimu dėl to, kad „Varpelio“ išlaikymo išlaidos LKD tampa per didelės. Svarstyta galimybė poilsio namus išnuomoti. Sutarta sprendimą priimti 2012 m. balandžio 26 d. konferencijoje, kai KRC vadovai sužinos savo bendruomenių nuomonę.

Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Šiauliečiai aplankė teatrą

Sausio 12 d. Šiaulių dramos teatras paskelbė akciją savo miesto senjorams ir neįgaliesiems. Į Moljero spektaklį „Šykštuolis“ bilieto kaina tik 7 litai! Tokios progos šiauliečiai negalėjo praleisti.

Žinoma, didžiulė kliūtis – klausa. Bet juk šis spektaklis – komedija! Labai gerai visiems pažįstama tema – šykštumas. Daugelis mūsų yra susidūrę su artimųjų ar pažįstamų šykštumu, pernelyg dideliu taupumu. Į šį spektaklį panoro eiti kurtieji, kurie patys lankė saviveiklą, kurie patys moka pajuokauti ir supranta humorą. Nusipirkome 19 bilietų, iš anksto susipažinome su spektaklio turiniu, pasikvietėme gestų kalbos vertėją ir drąsiai nuėjome į teatrą.

Teatro darbuotojai, sužinoję mūsų ketinimus, labai sunerimo. Jie klausė, kaip mes įveiksime klausos barjerą. Pasiūlė ateityje ateiti ir susipažinti su teatro pastatu, jo patalpomis, muziejumi. Šį pasiūlymą mes priimsime ir aplankysime teatrą, kai bus šiltesni orai. Gal ateityje bandysime labiau bendrauti su teatru. Jis glaudžiai bendradarbiauja su aklaisiais. Kodėl mums nepabandžius?

Salė buvo pilna žiūrovų. Mums pasisekė, nes sėdėjome pirmoje eilėje, todėl visos mimikos, visi judesiai ir nuotaikos buvo matyti kaip ant delno. Spektaklyje vaidino du mums labai gerai pažįstami aktoriai: Nijolė Mirončikaitė ir Juozas Žibūda. Jie po kelerius metus dirbo mūsų klube dramos būrelio vadovais. Kiti aktoriai pažįstami iš kino filmo „Naisių vasara“. Kokie šaunuoliai tie profesionalūs aktoriai. Kokia puiki ir juokinga jų mimika ir judesiai. Tiesa, buvo daug eiliuoto teksto, bet jie taip juokingai ir išraiškingai judėjo, kraipėsi ir vaipėsi, kad buvo suprantamas turinys. Vertėja padėjo tik arčiau sėdintiems kurtiesiems. Per pertrauką visi pasitikslinome, ką supratome, pasidalijome įspūdžiais. Spektakliui pasibaigus visi žiūrovai ilgai plojo. Plojome ir mes, nes tokį reginį, tokį pojūtį mes, visi kurtieji, patyrėme pirmą sykį. Daugelis spektaklyje nesame buvę. Visada būna pirmas kartas! Nusivylusių nebuvo. Gal dar kada teks aplankyti spektaklį? Gal rasime kokių kitokių būdų susipažinti su aktoriais ir jų kūryba? Gyvenimas nestovi vietoje, jis eina pirmyn...

Zita REIZMANIENĖ

Į Moljero spektaklį „Šykštuolis“ atėjo buvę saviveiklininkai ir mokantys pajuokauti kurtieji.

Ugdymas

Aktuali diskusija Švietimo ir mokslo ministerijoje

Po apskritojo stalo diskusijos, vykusios sausio 24 d. Švietimo ir mokslo ministerijoje (ŠMM), Draugijos atstovai teigė, kad „vis dėlto laukti susitikimo beveik tris mėnesius vertėjo".

Dar praėjusių metų spalį Draugija raštu kreipėsi į ŠMM viceministrą V. Bacį, prašydama kartu apsvarstyti kurčiųjų bendruomenei ir kurčiųjų mokykloms svarbius klausimus.

Perkvalifikavimui rinktųsi ViKo

Diskusija pradėta siekiant išsiaiškinti, kaip rasti paprastą ir nesudėtingą būdą suteikti profesinę kvalifikaciją (diplomą) kurčiųjų mokyklose dirbantiems lietuvių gestų kalbos mokytojams, taip pat papildyti šių specialistų gretas. Iki šiol asmenys, turintys aukštąjį išsilavinimą, negali įgyti lietuvių gestų kalbos mokytojo profesinės kvalifikacijos, nes nė vienoje aukštojoje mokykloje nėra vykdomos šio dalyko studijų programos.

Diskusiją vedantis Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento direktorius A. Puodžiukas informavo, kad šiuo metu Ugdymo plėtotės centras yra parengęs ir pradeda įgyvendinti stambų, didelės vertės projektą, skirtą pedagogų kvalifikacijai tobulinti. Jis pažadėjo ieškoti būdų, kaip panaudoti dalį šio projekto lėšų kurčiųjų ugdymo sistemos specialistų poreikiams. Tartasi, kad perkvalifikuoti specialistus į diplomuotus lietuvių gestų kalbos mokytojus galbūt geriausia būtų Vilniaus kolegijoje. Tai vienintelė aukštojo mokslo įstaiga, jau turinti patirties rengti lietuvių gestų kalbos specialistus. Manoma, kad perkvalifikavimo studijoms prireiktų daugiausia metų: preliminariai tai būtų tęstinės studijos, 60 kreditų mokymas – teorijai ir praktikai.

Kurčiųjų draugijos taip pat laukia iššūkis – išsiaiškinti, koks yra dabar be specialių diplomų dirbančių lietuvių gestų kalbos mokytojų persikvalifikavimo poreikis. Be to surasti dar mažiausiai 20 tokį darbą norinčių dirbti asmenų ir iš viso suburti maždaug 30-40 žmonių grupę, kuriai bus parengta vienkartinė perkvalifikavimo programa.

Studijų, mokslo ir technologijų departamento atstovė informavo, kad Valstybinis studijų fondas yra skyręs 20 mln. litų neįgaliųjų studentų specialiesiems poreikiams tenkinti. Vadinasi, kurtieji lietuvių gestų kalbos studentai galės pretenduoti į 520 litų mėnesines tikslines išmokas vertimo paslaugoms gauti. Tai daug daugiau nei dabar įdėta į kurčiojo studento krepšelį – 180 Lt. Gerai ir tai, kad esą atsiskaitymo už išmokas tvarka numatyta nelabai sudėtinga.

Surdopedagogų problemos

Diskutuota dėl surdopedagogų gestų kalbos mokymosi. Diskusijoje dalyvavusi Kauno KNUC direktorė L. Gervinskienė ragino ieškoti būdų, kaip specialistus mokyti LGK atitraukus nuo tiesioginio darbo, taikyti neformalaus mokymo būdus. Esą po darbo jie nepajėgūs įsisavinti reikiamos apimties žinių, dėl to LGK mokymasis tampa procesu be pabaigos. Reikštas susirūpinimas dėl surdopedagogų studijų kokybės Šiaulių universiteto Tęstinių studijų institute, svarstytos galimybės surdopedagogų programą parengti kitoje aukštojo mokslo įstaigoje, ją trumpinti (dabar jos trukmė – 2,5 metų), daryti lankstesnę. Esą turėtų pakakti 60 kreditų mokymo, t. y. apie metų trukmės studijų. Konkrečių sprendimų nepriimta.

Tęstinė perkvalifikavimo programa

Dalis gestų kalbos vertėjų centruose dirbančių vertėjų taip pat neturi reikiamos profesinės kvalifikacijos. Sistemoje tapo įprasta tokius vertėjus vadinti vertėjais praktikais. Susitikime dalyvavusi LGKVA prezidentė R. Leonavičienė teigė, kad pradėjus rengti LGK vertėjų atestacijos tvarkos aprašą išryškėjo problema: pastaruosiuose projekto variantuose įtvirtinta nuostata, kad vertėjai praktikai negali siekti aukštesnės nei vertėjo kvalifikacinės kategorijos. T. y. negali pretenduoti nei į vyriausiojo vertėjo, nei į eksperto kvalifikacinę kategoriją, vadinasi, negali tikėtis ir gauti didesnį darbo užmokestį. Dėl to krinta jų motyvacija dirbti ir siekti vertimo paslaugų kokybės. Vertėjų ir taip trūksta, o šie dar ir svarsto galimybę išeiti iš darbo. Dauguma šių specialistų turi didelį darbo stažą ir sukaupę daug patirties. Be to, beveik visi jau turi kurį nors aukštąjį išsilavinimą, o kai kurie - net du, vadinasi, pakankamai investavę į save. Todėl suprantamas jų siekis per kuo trumpesnį laiką ir kuo mažesnėmis sąnaudomis įgyti reikiamą profesinę kvalifikaciją. Atmetimo principu buvo perbėgtas pagrindinių aukštųjų mokyklų sąrašas ir apsistota taip pat ties Vilniaus kolegija. ŠMM įsipareigojo vesti derybas, kad vertėjams praktikams taip pat būtų parengta ne ilgesnė kaip metų apimties tęstinė perkvalifikavimo programa. Neatmestas ir prašymas ieškoti būdų, kad perkvalifikavimas vertėjams nekainuotų.

Ar išliks kurčiųjų mokyklos?

Labiausiai diskusijos dalyvių nuomonės išsiskyrė dėl mokyklų tinklo pertvarkos, kai kurčiųjų mokyklos regionuose arba sunyks, iš jų beliks tik integruotos klasės ar mokyklėlės bendrojo lavinimo mokyklose, arba taps regioniniais kurčiųjų ugdymo centrais. A. Puodžiukas LKD atstoves įtikinėjo, kad kurčiųjų mokyklų integravimas į kitas mokyklas tėra racionalus išskaičiavimas ir komunalinių mokesčių taupymas. LKD prieštaravo, kad jau yra gavusi signalų, jog specialistams, ypač logopedams, sumažėjus darbo, jie bando darbo krūvius susikurti kurčiųjų sąskaita. Na, o kurtiesiems reikalingi ne logopedai ir ne specialieji pedagogai, bet surdopedagogai. LKD atstovės R. Klečkovskaja ir N. Krasniauskienė aiškino, kodėl siekiama, kad kurtieji mokytųsi atskirose mokyklose: čia jiems sudaromos sąlygos bent dalį naujų žinių gauti gestų kalba, čia kurtieji mokiniai gali mokytis vieni iš kitų ir vartoti savo gimtąją kalbą, čia susikuria unikalūs kalbos ir kultūros židiniai. Integruotos klasės, ypač pradinukų, neužtikrina nei kalbos išmokimo vieniems iš kitų, nei pakankamo bendravimo gestų kalba. Be to, sunku tikėtis, kad tokiose mokyklose galės dirbti pakankamas skaičius surdopedagogų. ŠMM specialistė R. Labinienė taip pat atkreipė departamento direktoriaus dėmesį į faktą, kad visose išsivysčiusiose šalyse kurčiųjų mokyklos išsaugotos ir didesnė dalis sutrikusios klausos vaikų mokose jose, o ne integruotai.

Neįgaliojo moksleivio krepšelis nepilnės

Atsižvelgiant į tai, kad regionuose yra nedaug kurčių mokinių, prašyta tobulinti Moksleivio krepšelio skaičiavimo metodiką. Pagal dabartinę tvarką kurčiųjų mokyklose klase laikoma, kai mokyklos klasėse vidutinis mokinių skaičius ne mažesnis kaip septyni, tik tuomet ugdymo įstaiga pajėgia „tilpti" į Moksleivio krepšelio lėšas. Kurčiųjų sistemos atstovai prašo šį skaičių sumažinti iki penkių. Tądien toks pažadas neduotas. Apsiribota pažadu svarstyti. Bet atkreiptas kurčiųjų mokyklų vadovų dėmesys į tai, kad nedidelėms kurčiųjų mokykloms paspirtimi gali tapti ūkio lėšos, skiriamos mokykloms, ugdančioms vaikus, turinčius didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių. Na, o kurtieji mokiniai daugiausia ir priskirti šioms grupėms.

Mokyklose – pasenusi kompensacinė technika

Skųstasi dėl kurčiųjų mokyklose jau 4 metus neatnaujinamos kompensacinės technikos. Ji paseno, lūžta.

Nukelta į 10 p.

Ugdymas

Atkelta iš 9 p.

Pavyzdžiui, FM sistemos, skiriamos tik integruotai besimokantiems vaikams. A. Puodžiukas pripažino, kad tokia kompensacinės technikos skirstymo tvarka negali būti laikoma tobula, ir žadėjo vesti derybas su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Be to, FM sistemos yra skiriamos fiziniams asmenims, o čia siekiama, kad jos būtų skiriamos juridiniams asmenims – mokykloms. Diskusijoje išsiaiškinta, kad techninės pagalbos neįgaliesiems centras iki šiol kompensacinėmis priemonėmis aprūpino tik fizinius asmenis. Tad belieka laukti, ar dvi ministerijos, siekdamos pagelbėti kurtiems ir neprigirdintiems vaikams, ras bendrą kalbą ir ryšis tobulinti tvarką.

Neminėdamas terminų, A. Puodžiukas pažadėjo keltus klausimus aptarti ministerijoje, ieškoti sprendimų, o vėliau LKD atstovus kviesti į dar vieną diskusiją.

Nijolė KRASNIAUSKIENĖ

Lesli Or : „Gyvenimas yra narsus nuotykis arba niekas“

„Tamsa gali turėti daug galimybių“, – sakė Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinėje mokykloje (PKNPM) viešėdama regėjimo negalią turinti aktorė, dramaturgė, pedagogė iš JAV Lesli Or (Leslye Orr).

Regėjimo negalią turinti aktorė, dramaturgė, pedagogė iš JAV Lesli Or pristatė savo knygelę apie kurčius vaikus.

Kad tai tiesa, mokiniai, mokytojai, darbuotojai įsitikino dalyvaudami viešnios interaktyviame spektaklyje „Ranka rankoj“. Spektaklis unikalus tuo, jog norint, kad matytum, reikia užsimerkti ir stengtis visas daiktų savybes suvokti ir pamatyti sielos akimis. Jame emocijos kuriamos ne tik vaizdu ir garsu, bet ir rankų prisilietimais, jausmais, minties galia.

Kad tai kuo geriau pavyktų, viešnia naudojo įvairias priemones: skrudino duoną, gargaliavo vandenį, liepė rankomis liesti rožių puokštę sakydama, jog gyvenime žmonės nėra apsaugoti nuo spyglių.

Savo veikla ir pasiekimais moteris įrodė, kad akių tamsa nesugniuždė jos sielos ir neaptemdė širdies šviesos. Ji drąsiai tvirtino, kad gyvenimas jai yra narsus nuotykis arba niekas. „Teikiu žmonėms tai, ką geriausiai sugebu, ir esu visiškai laiminga“, – teigė ponia L. Or. Ji pažymėjo, kad „šių dienų švietimas reikalauja drąsių ir kūrybiškų inovacijų: turime išmokti priimti kiekvieną vaiką tokį, koks jis nori būti, turime jį skatinti tikėti savimi. Juk vieno pojūčio praradimas skatina žmones ieškoti naujų savo valios ir galios klodų“.

Žiūrovams didelį įspūdį paliekantis spektaklis yra įvertintas tarptautiniu mastu. Jo siužetas paremtas tikra istorija. „Pasakojama apie aklą ir kurčią jauną merginą Heleną Keler (Helen Keller) bei jos mokytoją Enę Salivan (Anne Sullivan). Dvidešimtame amžiuje Jungtinėse Amerikos Valstijose šios dvi moterys tapo įstabiomis ir visuomenėje žinomomis asmenybėmis“, – pasakojo L. Or.

L. Or yra akla, tačiau pastaruosiu dvidešimt metų keliaudama po įvairias šalis ji rengė seminarus, kurie padeda puoselėti žmonių su negalia įsitraukimą į visuomenę. Už šią veiklą poniai Or buvo suteikta „Džeromo“ stipendija, Danieliaus Džounso įgaliojimai per „Dramos meistrų“ centrą, taip pat dramaturgijos stipendija, kurią suteikė Minesotos valstijos meno taryba.

Šiuo metu L. Or dalyvauja Latvijos ir Lietuvos programose, kurios atitinka JAV ambasados Rygoje ir Vilniuje tikslus ir uždavinius: skatinti įvairovę, toleranciją ir įsitraukimą į visuomenę, integruoti mokyklose universalaus pasaulio modelio principus. Tai pirmasis jos projektas Europoje. Ši programa, anot aktorės, skirta vaikams nuo 9 metų ir vyresniems.

„Vaikystėje visiems patikdavo vaikščioti po kambarį užsimerkus – apsimesti, kad nemato, todėl spektaklio dalyviams įdomu apsimesti. Vaikai džiaugiasi galėdami paliesti daiktus. Daugelis jų nėra matę Brailio raštu parašytos knygos, todėl istorija apie aklą ir kurčią moterį juos visada sudomina“, - sakė viešnia.

PKNPM direktorė Danutė Kriščiūnienė pažymėjo, kad mokykla jau 4 metus dalyvauja projekte „Siekiu būti kaip jie“. Ieškoma talentingų, stiprių, įdomių žmonių, kurie sudomintų, uždegtų ieškoti naujų galimybių tiek mokytojus, tiek vaikus. „Vaikai po tokių susitikimų būna pakylėti, sustiprėja jų motyvacija. Jiems labai svarbu sužinoti, kad žmonės,turintys negalią, gali daug pasiekti ir gyventi visavertį gyvenimą. Ponia Or yra puikus pavyzdys, kaip neįgalus asmuo gali lavinti kitus savo pojūčius, užsiimti norima veikla ir įsitraukti į visuomenę. Mokykloje turime aklą ir kurčią berniuką, todėl daugelį viešnios pasiūlytų metodų mokytojai galės pritaikyti praktiškai“, – sakė D. Kriščiūnienė.

Per susitikimą su akla aktore, dramaturge ir pedagoge dalyvavę darželio-mokyklos „Linelis“, kuriame ugdomi ir gydomi vaikai turintys įvairių regėjimo sutrikimų, administracijos atstovai ir pedagogai taip pat džiaugėsi vertinga patirtimi.

Renginio pabaigoje ponia Or padovanojo savo kūrybos knygelę apie kurčius vaikus, kurioje - ne tik jos tekstai, bet ir iliustracijos. Viešnia pažymėjo, kad jai aktualios žmonių su klausos negalia problemos, nes jų šeimoje taip pat yra kurčių žmonių.

Laima LAPĖNIENĖ

Regėjimo negalią turinčios aktorės, dramaturgės, pedagogės iš JAV Lesli Or interaktyvaus spektaklio „Ranka rankoj“ akimirka.

Ugdymas

Dailyraštį rašė visa kurčiųjų mokyklos bendruomenė

Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos (PKNPM) bendruomenė aktyviai įsitraukė į Lietuvių kalbos instituto Lituanistikos židinio ir raštinės reikmenų bendrovės „Biuro pasaulis“ rengiamą nacionalinį Vinco Kudirkos dailyraščio konkursą „Rašom! 2012“. Jo tikslas - išrinkti gražiausią rašyseną turinčius šalies gyventojus bei ugdyti taisyklingo, aiškaus ir estetiško rašymo įgūdžius.

Mokyklos direktorė D. Kriščiūnienė, vyr. lietuvių kalbos mokytoja L. Beinarauskienė ir informacinių technologijų mokytojas Ramūnas Kabelis su mokiniais prie dailyraščio darbų kopijų parodos.

Sausio 27 d. konkurso tekstus rašė 42 moksleiviai, mokytojai, administracijos ir aptarnaujančio personalo darbuotojai. Visi dalyviai rungsis trijose amžiaus grupėse: 3-6 klasių moksleivių, 7-10 klasių moksleivių ir suaugusiųjų.

Plunksnakočiu mėlynu rašalu parašyti dailiojo rašto darbai išsiųsti į Lietuvių kalbos institutą, kur juos vertins Dailyraščio konkurso vertinimo komisija.

Mokykloje surengta dailyraščiu perrašytų tekstų kopijų paroda. Joje moksleiviai gali pamatyti ne tik tai, kaip plunksna paklūsta jų draugams, bet ir mokyklos direktorei, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, direktoriaus pavaduotojui ūkio reikalams, buhalterijos darbuotojoms, mokytojams, auklėtojams, valytojoms.

„Džiaugiuosi akcija, kuri suvienijo bendruomenę per gražų raštą, visi nekantriai laukiame rezultatų. Rašant dailyraščiu gerėja moksleivių rašymo kultūra, ugdomi taisyklingo bei aiškaus rašymo įgūdžai. Kai kurie moksleiviai, savo dailyraščiu rašytuose tekstuose radę klaidų, perrašė juos net po keletą kartų“, – pažymėjo PKNPM direktorė Danutė Kriščiūnienė. Pasak jos, ne tik mokiniams, bet ir suaugusiesiems ši akcija labai patikusi. Jie domėjosi, ar mokykla dalyvaus dailyraščio konkurse kitais metais.

Kaip skelbia Lietuvių kalbos institutas, šių metų Dailyraščio konkurso finalo dalyviai bus apdovanoti rašymo priemonėmis „Parker“ ir saldumynais, kiekvienos grupės nugalėtojas ir originaliausio darbo autorius bus apdovanoti keltų bendrovės „Tallink Latvija“ kruizu Ryga-Stokholmas-Ryga 4 asmenims.

Laima LAPĖNIENĖ

Kauno moksleivių kūryba įvertinta diplomais

Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro mokiniai jau kelintus metus aktyviai dalyvauja respublikiniuose piešinių konkursuose.

Šiais mokslo metais respublikiniame piešinių ir videodarbų konkurse „Kompiuterinė Kalėdų pasaka 2011“ informacinių technologijų mokytojos Irenos Launikaitienės vadovaujamų 8 klasės mokinių Eglės Grybaitytės, Ramunės Eskertaitės, Vaivos Gudelytės, Ramintos Gaudėšiūtės, Viktorijos Vilimaitės ir Lino Chmeliausko kurtas filmukas „Nykštukai ruošiasi Kalėdoms" užėmė antrąją vietą. Eglės Grybaitytės piešinys „Svečiuose elniukas" pelnė devintąją vietą. Konkursui buvo pateikti 3 darbai: Eglės Grybaitytės piešinys „Svečiuose elniukas", videodarbas „Nykštukai ruošiasi Kalėdoms", videodarbas „Piešiu Kalėdas".

Konkursą organizavo Švietimo ir mokslo ministerija, atstovaujama Švietimo informacinių technologijų centro, VšĮ Informacijos technologijų mokymo centras, Vytauto Didžiojo universiteto Informatikos fakultetas.

2009 m. Pauliaus Jurjono piešinys „Kalėdų sapnas“ buvo pripažintas geriausiu respublikiniame kalėdinių kompiuterinių piešinių konkurse „Kalėdų spalvos“. Mokinys 9 ir 10 klasių grupėje tapo laureatu.

Irena LAUNIKAITIENĖ

Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro moksleiviai diplomų įteikimo šventėje Vytauto Didžiojo universiteto Didžiojoje auloje.

Eglės Grybaitytės piešinys „Svečiuose elniukas" pelnė devintąją vietą.

Sportas

Iš tarptautinio turnyro – su nugalėtojų taure

Praeitų metų pabaigoje Rygoje vyko IV tarptautinis kurčiųjų jaunių krepšinio turnyras. Jame sėkmingai pasirodė Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro (LKNUC) komanda, vadovaujama trenerio Š. Pečiulio ir komandos vadovo K. Jasnausko. Namo vilniečiai parsivežė turnyro taurę. Iš keturis kartų pamečiui rengtų tarptautinių varžybų lietuviai laimėjo tris kartus ir tik kartą nusileido Tartu mokyklos vaikinų komandai.

Turnyre buvo laukta penkių šalių atstovų, bet dėl įvairių priežasčių neatvyko Poznanės ir Helsinkio moksleivių komandos. Šeimininkai pasistengė rasti jiems pamainą: suformavo komandas „Ryga-2“ ir Rygos rusų mokyklos (girdintieji).

Varžybos vyko pogrupiais. Lietuviai pogrupio varžybose įveikė abu savo varžovus – Valmieros (64:52) ir „Rygos-2“ (85:28) komandas. Kito pogrupio lyderiais tapo „Ryga-1“ komanda, įveikusi Rygos rusų mokyklos (57:25) ir Tartu (65:63) ekipas.

Kovoje dėl trečiosios vietos Valmiero komanda palaužė Tartu penketuką.

Na, o finale susigrūmė pogrupių nugalėtojai - LKNUC ir „Rygos-1“ komandos. Rezultatu 51:39 pergalę šventė lietuviai.

LKNUC komandos garbę turnyre gynė V. Zapolskas, P. Sapnovas, D. Statauskas, P. Vidžiūnas, K. Pratapavičius, K. Šimiliūnas, E. Kazlauskas bei kurčiųjų bendruomenei gerai praeityje žinomo krepšininko Š. Pečiulio sūnus L. Pečiulis.

Kurčiųjų jaunių čempionai – vilniečiai

Praėjusių metų pabaigoje Šiauliuose buvo surengtas Lietuvos kurčiųjų jaunių (U-19) krepšinio čempionatas. Per visus tris susitikimus pergalę šventė Vilniaus jaunių komanda (LKNUC).

Klaipėdos KNPM penketuką vaikinai įveikė 85:34, Šiaulių - 99:31, Kauno KNUC - 74:58 (finale).

Čempionų medaliais pasidabino L. Pečiulis (komandos kapitonas), V. Zapolskas, P. Sapnovas, D. Statauskas, P. Vidžiūnas, K. Pratapavičius, K. Šimiliūnas, M. Kazakevičius, M. Indrelė, D. Lebedevas, L. Laurinaitis, V. Liaudinskas.

Nugalėtojų komandą kovoms rengė treneris Š. Pečiulis, jos vadovas buvo kūno kultūros mokytojas K. Jasnauskas.

Kitąmet analogišką čempionatą numatoma rengti Panevėžyje.

Šios respublikinės varžybos – tai ir krepšininkų trenerių žvalgytuvės, kas iš jų būtų vertas ginti Lietuvos garbę kitąmet vyksiančiame Europos kurčiųjų jaunių (U-19) krepšinio čempionate Venecijoje (Italija) ir 2014 m. Pasaulio kurčiųjų jaunių (U-19) krepšinio čempionate Karakase (Venesuela).

Šarūnas PEČIULIS

Lietuvos kurčiųjų jaunių krepšinio čempionate stipriausia buvo Vilniaus jaunių komanda, kurią kovoms rengė treneris Š. Pečiulis, o jos vadovas - kūno kultūros mokytojas K. Jasnauskas.

Ketvirtojo tarptautinio kurčiųjų jaunių krepšinio turnyro nugalėtojai - Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro (LKNUC) komanda, jos treneris Š. Pečiulis bei vadovas K. Jasnauskas.

Parodos

Kurčiųjų darbų paroda uostamiestyje

Jau ne pirmus metus Klaipėdos siuvimo ir paslaugų verslo mokyklos mokiniai, vadovaujami kūrybingų pedagogų, surengia darbų parodas uostamiestyje.

Šie metai ne išimtis, vasario 13 d. Klaipėdos miesto savivaldybės viešosios I. Simonaitytės bibliotekos Muzikos skyriuje (H. Manto g. 9A) atidaryta kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų mokinių kūrybos darbų paroda „Girdžiu pasaulį spalvomis”.

Kasdien mus supa gausybė garsų – vieni iš jų malonūs, kiti erzina. Kartais mus išsekina pro langą besiveržiantis gatvės triukšmas, o kartais malonu klausytis pro langą sklindančio paukščių čiulbesio ar lietaus barbenimo.

O kaip be šiandieninio triukšmo ir šnibždesio gyvena kurtieji? Visa tai galėsite pamatyti atvykę į parodą.

Parodoje galima susipažinti su įvairios tematikos, tapybos, piešimo, grafikos darbais, taip pat galima išvysti floristinius koliažus ir interjero akcentus. Čia kitoks pasaulio matymas, nes visa tai, ko negali išgirsti, mokiniai perteikia spalvomis.

Parodoje savo kūrybą pristato būrys kūrybingų mokinių (Jevgenija Beniušienė, Tomas Jonaitis, Vytautas Jonika, Ugnė Karaliūtė, Armanda Karpaitė, Aurimas Koncius, Martynas Kuisys, Sandra Pakulnytė, Viktorija Palubinskaitė, Tadas Rimkus, Viktorija Savickaitė, Martynas Skirmontas, Aivaras Šerna, Roma Urnikytė, Audrius Žvinklys). Vadovaujami profesionalių menininkų - mokytojų Dano Andriulionio, Egidijos Brinkytės, Irenos Klimavičienės, Astos Piliutikienės, Reginos Purtokienės, parodoje moksleiviai pateikia daugiau kaip 20 įvairių kūrybinių ieškojimų.

Klaipėdos siuvimo ir paslaugų verslo mokykla rengia interjero apdailos atlikėjus. Tačiau kai kurie mokiniai entuaziastingai įsitraukia į kūrybos procesą ir pasineria į spalvinių kompozicijų pasaulį.

Ypač svarbu, kad tokį procesą vertina ir skatina mokyklos vadovybė.

Paroda veiks iki kovo 9 d.

Egidija BRINKYTĖ

Pasaulyje

Ypatingų žiūrovų teatras

Vienаme iš Sankt Peterburgo miegamųjų rajonų yra įsikūręs ypatingas teatras. Žiūrovų salėje vietoj įprastų kėdžių eilių – patogūs minkšti pufai, ant grindų – storas kilimas. Aktoriai spektakliuose žodžius dubliuoja gestais, o šalia scenos yra vieta ir gestų kalbos vertėjui. Sankt Peterburgo teatras „Lėlės“ yra vienas iš nedaugelio miesto teatrų, kuriuose džiaugiamasi sulaukus ne tik sveikų, bet ir negalią turinčių vaikų.

Teatras „Lėlės“ įsteigtas ne taip seniai, 2010 m. savivaldybė išnuomojo jam patalpas. Tačiau apie teatrą jau yra girdėję visų aplinkinių namų gyventojai. Jis išskirtinis tuo, kad yra „integruotas“ teatras. Paprastas lankytojas neįvertins ir nepastebės visko, ką turi šis teatras, – tai plačios durys, visai nėra slenksčių, įrengtas specialus tualetas vaikams. Net bilietų kasų langeliai yra žemesni nei įprastuose teatruose, kad invalido vežimėlyje sėdintis žiūrovas be vargo galėtų nusipirkti bilietą. Teatro įkūrėjai pasakoja, kad jie patys bandė, ar visur patogu važiuoti vežimėliu.

Teatro „Lėlės“ įkūrėjai Georgijus Čižovas (Георгий Чижов) ir Olga Chochlova (Ольга Хохлова) mano, kad kito tokio teatro nėra ne tik Sankt Peterburge, bet ir visoje Rusijoje. Idėja įkurti teatrą, į kurį galėtų ateiti ne tik sveiki, bet ir negalią turintys vaikai, kilo po to, kai Georgijus ir Olga su savo dukterimis apsilankė spektaklyje vaikams ir savo akimis pamatė, kiek daug nepatogumų patyrė berniukas, kurį sėdintį invalido vežimėlyje į teatrą atvežė tėtis: „Apmąstę nutarėme, kad nė vienas vaikų teatras Sankt Peterburge praktiškai netinka vaikams, turintiems negalią. Todėl jie ir neina į spektaklius, kad kiekvieną kartą nereikėtų jaustis nepatogiai ir „nereikėtų trukdyti“ sveikiems mažiesiems žiūrovams. Kalbame ne tik apie vaikus, turinčius judėjimo negalią. Tai ir vaikai, sergantys cerebriniu paralyžiumi, turintys raidos sutrikimų, kurtieji, neprigirdintieji, silpnaregiai – visiems jiems kelias į teatrą yra tarsi uždarytas.“ Tiesa, apie kurčių vaikų problemas G. Čižovas žino ne iš svetimų – jo paties sūnus Saša yra kurčias. „Sašai šiuo metu yra 14 metų, jis jau paauglys, – pasakoja teatro direktorius G. Čižovas. – Sūnus moka skaityti iš lūpų, bet įprasti vaikiški spektakliai jam niekada nebūdavo įdomūs, nes nieko nesuprasdavo, – juk aktoriai nesistengia raiškiai kalbėti, atsisukę į žiūrovą. Todėl su sūnumi į teatrą beveik niekada neidavome. Taip ir gimė šio projekto idėja – įkurti teatrą, kuriame džiaugtųsi visi vaikai, nepaisydami savo negalios.“

Kadangi idėja visiškai nauja, teatro kūrėjams teko būti pirmeiviais. Reikėjo suburti aktorių entuziastų trupę, ieškoti spektaklių, kurie būtų įdomūs ir vieniems, ir kitiems vaikams, pritraukti finansavimą, gauti dotacijas. „Tikra šventė tapo ta diena, kai po daugybės bandymų sužinojome, kad savivaldybė skyrė mums patalpas. Nors patalpas reikėjo remontuoti, išsipildė svajonė – turėjome savo aikštelę, kurią galėjome įsirengti pagal savo skonį, o tada jau nuoširdžiai kviesti čia mažuosius žiūrovus. Remontą darėme pusantrų metų, gerokai susiveržėme diržus, bet mums pavyko įgyvendinti savo idėjas“, – pasakoja G. Čižovas.

Daugelis trupės artistų – jauni žmonės, baigę Teatro akademiją. Daugelis jų dirba „rimtuose“ miesto teatruose, tačiau sutinka beveik be atlygio vaidinti ir šio dar nelabai žinomo vaikų teatro spektakliuose.

„Teatre „Lėlės“ vaidina 12 artistų, – pasakoja teatro administratorė Ksenija Isakova (Ксения Исакова). – Tai gana daug tokiam nedideliam kaip mūsų projektui.“

Teatro lankomumą didelę įtaką turi oro sąlygos: jeigu labai prisninga, žiūrovų sulaukiama kur kas mažiau. Sveikus vaikus tėvai dar sugeba atvesti, o sėdinčius vežimėliuose – jau ne. Kartais prieš spektaklio pradžią visa trupė kastuvais valo teatro prieigas.

Teatro „integruotumas“ prasideda vos į jį įžengus. Svečius pasitinka rūbininkas, kuris kalba dviem kalbomis – rusų ir gestų. Šitaip užsidirbti nusprendė teatro direktoriaus sūnus Saša.

„Kai kurie suaugusieji, atėję su sveikais vaikais, iš pradžių sutrinka supratę, kad berniukas kurčias, – pasakoja teatro dailininkė Olga Petrovskaja (Ольга Петровская). – Tačiau netrukus randa su juo bendrą kalbą; nors jis kalba nedaug ir nelabai aiškiai, bet suprasti galima.

Vaikai tarpusavyje daug greičiau randa bendrą kalbą. Nepraeina ir dviejų minučių, o Saša jau žaidžia su girdinčiais vaikais. Kodėl nebūtų galima padaryti taip: po spektaklio peržiūros su vaikais bendrauja pedagogas, jie žaidžia, atlieka bendras užduotis. Mes norime bandyti sukurti tokius „teatro klubus“ ir sukviesti į juos visus norinčius.“

Iš rusų kalbos vertė
Ieva VANAGAITĖ
http://www.duklo6.ru/node/38

Kodėl yra tik viena „norma“?

Dažniausiai visuomenė suvokia kurtumą kaip nepakeliamą negalią, kupiną kančios, liūdesio ir visiškos atskirties. Kurčių vaikų tėvams kurtumas yra didelė nelaimė, „paženklinusi“ jų vaikus. Medikams kurčias vaikas – pacientas, kurio negalią galima matuoti, vertinti ir galiausiai „įveikti“ pasitelkus daugiau ar mažiau efektyvią įrangą. Logopedams – tai pacientas, kurį reikia išmokyti tarti. Mokytojams kurčias vaikas bus mokinys „su trūkumu“, o socialinėms tarnyboms – neįgalusis, kuriam paskirta neįgalumo pensija.

Ar iš tikrųjų galima kaltinti tokį požiūrį? Be abejo, negalima. Tačiau yra vienas dalykas, į kurį galima besti pirštu – tai faktas, kad daugelis minėtų asmenų, „dalyvaujančių“ kurčio žmogaus gyvenime, nežino, nesupranta ir net nesuvokia, ką reiškia būti kurčiuoju. Visi jie temato žmogų, kuris turi „tam tikrą trūkumą“ – jutimo trūkumą, todėl priskiria jį prie neįgaliųjų kategorijos.

Kalbėti apie negalią - tai kalbėti apie socialines normas, apie žmogaus „normalumą“.

Girdinčiam žmogui yra normalu girdėti. Tad klausa neapdovanotas žmogus tampa nenormalus, arba neįgalus, politiškai korektiškai sakant. Tačiau kas yra „normalumas“? Kodėl yra tik viena „norma“? Ar tik todėl, kad ji tinka daugumai?

Tokie klausimai kyla ne tik kurtiesiems, bet ir kitas (fizines) negalias turintiems žmonėms. Tačiau šie klausimai vertinami tik kaip kurčiųjų, kurie siekia būti pripažinti ir priimti tokie, kokie yra, įtūžis. Ar taip yra todėl, kad dauguma kitų negalių asmenų „priima“ ortopedinius protezus, o kurtieji priešinasi kochleariniams implantams? Ar dėl to, kad kurtieji teigia turintys kitą kultūrą?

Kai kalbama apie negalią, kalbama ir apie integraciją. Tačiau žmonių, kuriuos pavadinkime kitokiais, integracija neprasidės nei užmerkus akis ir manant, kad jų nėra, nei pamojus burtų lazdele ir pavertus juos „tokiais kaip mes“. Pirmoji reakcija vadintųsi atmetimu, antroji – asimiliacija. Integracija yra kur kas sudėtingesnis procesas. Tam, kad jis vyktų, reikia, kad „abi pusės“ stengtųsi priimti viena kitos skirtumus, bei sudaryti sąlygas, jog kiekviena jų galėtų gyventi turėdama šiuos skirtumus.

Žinoma, tam reikalingi žmogiškieji ir materialiniai ištekliai, kurie turi būti prieinami; tam reikalinga visuomenės gerovės politika, ypač šiais laikais, kai „kiekvienas gyvena dėl savęs, ir tik Dievas dėl mūsų visų“.

Iš prancūzų kalbos vertė
Ieva VANAGAITĖ
Šaltinis http://www.pisourd.ch/Seq_Def_print.

Mes ir visuomenė

Tokia keista, bet saldi tyla...

Tai žodžiai iš naujausios grupės „Pikaso“ dainos „Tyla“, kurios premjera įvyko vasario 14 d. Garsiausių Klaipėdos prodiuserių brolių Gintaro ir Mindaugo Bendžių idėją – kreiptis į girdinčią visuomenę gestų kalba – padėjo įgyvendinti Klaipėdos kurčiųjų bendruomenė.

Vasario 4 d., spaudžiant nemenkam šalčiui, mūsų bičiuliai susirinko į dainininkų Deivido Basčio, Tomo Eigerto ir Haroldo Šklėriaus dainos vaizdo klipo filmavimą. Žinutes girdinčiųjų bendruomenei siuntė ir mažiukai, ir paaugliai, ir jaunimas, ir senjorai...

Nuotraukoje (iš kairės) jaunasis žurnalistas Deividas Brazys, Klaipėdos miesto jaunimo centro teatro studijos „Aušra“ režisierė Živilė Dargytė, žurnalistės Rūta Ramanauskaitė ir Neringa Gulbinskaitė interviu metu.

Pažintis su režisiere

Dar praėjusių rugsėjo mėnesį Klaipėdos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos auklėtoja Ina Balčiūnaitė kreipėsi į Klaipėdos miesto jaunimo centro teatro studijos „Aušra“ režisierę Živilę Dargytę, prašydama įtraukti mokinius į teatro pasaulį. Taip gimė pantomimos spektaklis (NE)SAVAS, kuriame vaidina beveik visi aukštesniųjų klasių mokiniai.

Mokyklos žurnalistai, sužinoję, kad vasario mėnesį numatoma spektaklio premjera, nuskubėjo pas režisierę imti interviu. Mūsų pašnekovė režisierė Ž. Dargytė pasirodė esanti nepaprastai įdomi asmenybė, todėl panorome su ja supažindinti platesnį skaitytojų ratą. 1990 m. mūsų herojė baigė tuometinės Valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakultete (dabar Klaipėdos universiteto Menų fakultetas) dramos teatro režisūros specialybę ir visa galva pasinėrė į uostamiesčio teatrinį gyvenimą. Jaunųjų žurnalistų Deivido Brazio ir Neringos Gulbinskaitės paklausta, kodėl pasirinko režisierės, o ne aktorės profesiją, Živilė atsakė, kad tapti aktore neleido maištingas jos būdas. Pašnekovei būdavo sunku klausyti režisieriaus nurodymų, draudimų improvizuoti. Būdama aktore ji jausdavosi lyg kalėjime, iš kurio trokšdavo ištrūkti į laisvę ir skristi kartu su savo svajonėmis ir begalinėmis idėjomis. Režisierė jaučia atradusi save, nes jos idėjas šiandien įgyvendina didelis būrys Klaipėdos jaunųjų artistų. Ž. Dargytė prasitarė, kad dažnai, jau įpusėjus spektaklio statymui, ji viską nubraukdavo, nes į galvą šaudavo nauja mintis. Suaugusieji, ko gero, neištvertų tokių režisierės minčių ir emocijų kaitos, o jaunieji aktoriai mielai keisdavo įpusėtą darbą ir pradėdavo viską iš pradžių. Tuo įsitikinau ir aš, sausio paskutinę dieną stebėdama mokyklos mokinių repetuojamą spektaklį, kurio premjera planuojama vasario pabaigoje. Režisierė dažnai nutraukdavo repeticiją ir siūlydavo artistams naujų idėjų.

Pastatytų spektaklių gausa ir studijoje išrikiuoti apdovanojimai bylojo, kad kalbiname profesionalią, puikiai išmanančią savo darbą moterį.

Jaunajai žurnalistei Rūtai Ramanauskaitei pasiteiravus, kiek režisierė yra pastačiusi spektaklių, ji nesugebėjo atsakyti, tik pasiūlė elektroniniu paštu atsiųsti savo kūrybinio darbo ataskaitą. Iš ataskaitos sužinojome, kad mūsų herojė ne tik stato spektaklius, bet ir siuva lėles, kuria lėlių teatro pasirodymus ir įvairias parodas. Jos darbinėje biografijoje nuo 1990-ųjų įrašyti net keturi spektakliai, kuriuose „vaidino“ Živilės siūtos lėlės. Pati Živilė atliko keturis vaidmenis spektakliuose ir teminėse popietėse. O pačios pastatytų spektaklių skaičius jau peržengė trisdešimties ribą ir neketina sustoti.

Vartydama režisierės ataskaitą niekaip negalėjau suprasti, kaip ji geba rasti laiko poilsiui. O poilsis, kaip išsiaiškino jaunieji žurnalistai, labai įdomus. Menininkė kartu su ištikimuoju rotveileriu Rapiu anksti rytą vyksta į Klaipėdos pajūrį ir keliauja Palangos link. Grįžta jau temstant, bet ir šuns, ir jo šeimininkės akys šviečia: pirmasis džiaugiasi laisve ir mylimo žmogaus dėmesiu, antroji skuba prie kompiuterio, kad galėtų išlieti naujas būsimų spektaklių idėjas.

Pasisekė Klaipėdos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės mokyklos bendruomenei, kad jų gyvenime atsirado Ž. Dargytė. Vaikai išmoko plastiškai judėti, daugelis jų nugalėjo scenos baimę. O svarbiausia tai, kad jos trupėje dalyvauja vaikai, kurie anksčiau vengė dėmesio, stengėsi likti nuošalyje, nes juos gožė gabesnių mokinių šlovės spinduliai, neleisdami sužibėti jų šviesiesiems. Tai pastebėjusi paklausiu režisierės, kas bus su šia nauja trupe po spektaklio, pasakojančio apie jaunuolį, kuris sunkiai pritampa šiuolaikiniame pilname pavojingų pagundų pasaulyje, premjeros. Režisierė atsakė, kad nori neįgalių girdėti jaunuolių trupę įtraukti į kurį nors iš daugelio Lietuvoje vykstančių teatrų festivalį. „Ne kaip žiūrovus ar statistus, - pabrėžė režisierė, - kaip visateisius festivalio dalyvius. Jie jau gali varžytis su girdinčiais!“

Dainos „Tyla“ pradžia

Repeticijai einant į pabaigą, studijoje pasirodė prodiuseriai G. ir M. Bendžiai. Jie su Ž. Dargyte yra seni pažįstami, o sužinoję, kad ji subūrė kurčiųjų trupę, kreipėsi pagalbos kuriant grupės „Pikaso“ dainos vaizdo klipą. Režisierė pasiūlė kreiptis į mokyklos pedagogus, nes prodiuseriams reikėjo ne tik suburti bendruomenę, bet ir parašyti improvizuotas žinutes girdintiesiems, suteikti vertimo pagalbą. Taip mes, laiku atsidūrę reikiamoje vietoje, tapome ne tik pantomimos spektaklio aktoriais, bet ir pramogų pasaulio dalyviais, padėjusiais išleisti naują dainą. Vaizdo klipe filmavosi ne tik mokyklos atstovai, bet ir kurtieji iš Klaipėdos kurčiųjų reabilitacijos centro, jiems talkino didelis būrys Klaipėdos apskrities gestų kalbos vertėjų centro darbuotojų. Ši nauja patirtis dar sutvirtino kurčiųjų pasitikėjimą savimi, o garsių žmonių pagalbos prašymas sutirpdė šaltuką, iki šiol neleidusį tikėti, kad girdintieji nori su mumis bendrauti. Neįprasta tyla drąsiai įžengė į girdinčiųjų pasaulį, kurio atstovai dainuoja, kad jie nori ir gali „išmokti skraidyti tavo danguje...“

Vaizdo klipą ir pasakojimą apie jo atsiradimo istoriją žiūrėkite

http://pramogos.delfi.lt/music/delfi-premjera-naujausiame-pikaso-klipe-zmones-geriausiai-suprantantys-zodzio-tyla-reiksme.d?id=55470183

KKNPM mokytoja
Sigita KOROLIOVĖ

Gestų kalbos vertėjai

Gestų kalbos vertėjų mokymas Europoje

Tęsinys

Vertimo mokymas

Kalbėdami apie vertimą iš gestų kalbos į žodinę kalbą dauguma dalyvių pabrėžė, kad studentai dažnai turi problemų, siekdami suprasti tekstą gestų kalba, nors supratimui skiriama apie 70 proc. visų gestų kalbos paskaitų laiko. Viena iš bėdų yra ta, kad studentai dažniausiai mato tik savo gestų kalbos dėstytojus, o kitų gestų kalbos vartotojų beveik nesutinka. Todėl studentus reikia skatinti dalyvauti kurčiųjų bendruomenės veikloje, bendrauti su kitais kurčiaisiais. Užsiminta ir apie kai kuriose šalyse kaupiamus gestų kalbos tekstynus (didelius gyvos kalbos rinkinius), kurie labai naudingi mokant studentus, nes ten galima pasižiūrėti įvairius gestų kalbos variantus (senų ir jaunų žmonių, skirtingų miestų ir pan.). Kita bėda ta, kad labai sunku rasti tekstus, kurie atitiktų studentų supratimo lygį (t. y. nebūtų nei per lengvi, nei per sunkūs). Norint įvertinti teksto sudėtingumą buvo pasiūlyta duoti jį išversti dirbančiam GK vertėjui ir paklausti, ar jam buvo sunku, ar lengva.

Kitas abiejose grupėse svarstytas klausimas – kada ir kaip studentai turėtų pradėti versti iš GK į žodinę kalbą: nuo pat pirmo kurso ar vėliau, ar iškart versti balsu (interpreting), ar iš pradžių raštu (translation), kada pradėti nuoseklųjį vertimą, kada pradėti versti sudėtingus tekstus ir kt. Daugumos nuomonė ta, kad versti studentai turėtų pradėti tik tuomet, kai jau neblogai moka gestų kalbą.

Labai svarbu studentus mokyti suprasti teksto struktūrą, skirtingus jo lygmenis, apibendrinti tekstą, išskirti jo tikslą, ką juo norima pasakyti, o tik paskui perteikti detalesnę informaciją. Tam, kad suprastų, kas pasakoma tekstu, studentai mokomi vizualizuoti, įsiminti teksto prasmę be žodžių (arba gestų). Tai yra bene esminė mokymosi fazė siekiant išvengti pažodinio vertimo – reikia versti ne žodžiu, o prasmę. Kaip pasakė vienas iš kalbėtojų: jeigu tu jau supratai (reikšmės, o ne žodžių, lygmeniu) – nepamirši. Daug kas tekstui suprasti ir mokytis įsiminti naudoja tam tikrus simbolius: studentai turi susižymėti girdimą/matomą tekstą simboliais (nusipiešti), o paskui, primiršę originalų tekstą, atpasakoti remdamiesi savo simboliais. Dažnai studentai nustemba, kad tekstui atkurti jiems būtų užtekę ir pusės tiek simbolių, kiek jie prisižymėjo. Taip pat studentai mokomi išdėlioti tekstą gestų rodymo erdvėje (signing space), t. y. popieriaus lape susižymėti, kas kurioje pusėje bus rodoma (žmonės, vietos, daiktai ir kt.). Visų šių veiklų tikslas – pamiršti originalaus teksto žodžius (arba gestus) ir perteikti prasmę.

Taip pat svarbu studentus mokyti perteikti tekstą atsižvelgiant į situaciją ir pašnekovą, pavyzdžiui, lietuvišką tekstą atpasakoti lietuviškai, bet pritaikant 10 metų vaikui arba kitakalbiui, silpnai mokančiam lietuvių kalbą. Dar viena problema verčiant iš GK į žodinę kalbą – kalbėsena ir užtikrintumas, nes dažnai studentai, gerai nesuprasdami teksto, ima versti tyliai ir neužtikrintai. Dėl kalbėsenos daug kur kviečiamasi į pagalbą kalbos terapeutai ir balso specialistai, bet šiuo metu tai daroma vis rečiau.

Abiejose grupėse nemažai kalbėta apie tai, kad tiek studijuojantiems, tiek dirbantiems vertėjams atrodo daug lengviau versti iš žodinės kalbos į gestų kalbą negu iš gestų kalbos į žodinę kalbą. Kodėl? Čia galimos įvairios priežastys. Pirmiausia, žinoma, vertėjams daug lengviau suprasti žodinės kalbos (kuri jiems dažniausiai yra gimtoji) tekstą. Versdami iš žodinės kalbos vertėjai visada turi atsarginę išeitį (plan B), t. y. jie bet ką gali „kaip nors“ parodyti gestais, o versdami iš gestų kalbos, jei nesupranta teksto, tokios galimybės neturi. Kita galima priežastis – savęs stebėjimas (self monitoring): versdamas į gestų kalbą vertėjas nemato savo gestų kalbos ir mano, kad viską puikiai išvertė, o versdamas į žodinę kalbą jis save girdi ir žino, kaip skamba jo vertimas. Todėl daug laiko turi būti skiriama tam, kad studentai analizuotų savo ir vienas kito vertimą.

Užsiminta, kad mokant vertėjus labai svarbu atsižvelgti į mokslinius tyrimus. Pasaulyje atliekama daug tyrimų apie tai, kaip efektyviai mokyti vertimo, kas yra geras vertimas, ir kt.

Vertimas tarptautinėje aplinkoje

Grupėje apie vertimą tarptautinėje aplinkoje diskutuota, kaip GK vertėjai mokomi versti situacijose, kuriose vartojamos daugiau negu dvi kalbos, pavyzdžiui, tarptautinėse konferencijose. Čia galimose įvairios vertimo kombinacijos, pavyzdžiui, gali dirbti tik girdintieji vertėjai, kurtieji ir girdintieji vertėjai kartu, arba tik kurtieji vertėjai (iš vienos GK į kitą). Daugiausia kalbėta apie situacijas, kai dalyvauja kurtieji iš skirtingų valstybių – tuomet viena iš vartojamų kalbų dažniausiai būna tarptautinė gestų kalba. Tačiau paminėta, kad ES skatina tarptautiniuose renginiuose vartoti mažiau tarptautinės GK, o bendrauti nacionalinėmis GK per vertėjus. Tai daugiau politinis sprendimas, juo siekiama išsaugoti gestų kalbų įvairovę, t. y. sumažinti tarptautinės GK įtaką nacionalinėms GK. Bet finansiškai tai sunkiai įgyvendinama: pirma, reikia mokyti vertėjus (daugiausia kurčiuosius) skirtingų gestų kalbų, antra, konferencijose turi dalyvauti labai daug vertėjų.

Ypač daug dėmesio skirta tarptautinei GK. Kaip žinoma, tarptautinė GK yra daugiau bendravimo būdas, o ne nusistovėjusi kalba. EFSLI tarybos narė M. Salami, atsakinga už vertėjų mokymą, užsiminė, jog EFSLI gauna daug prašymų iš skirtingų valstybių mokyti tarptautinės GK, bet principingai to nedaro ir laikosi nuostatos, kad šios kalbos galima išmokti tik natūraliai bendraujant (bet mums vis tiek liko neaišku, kodėl jos negalima mokyti grynai komunikaciniu metodu).

Buvo paminėta, kad Europoje vartojamame tarptautinės GK variante maždaug 60 proc. gestų yra pasiskolinta iš ASL (amerikiečių gestų kalbos). Kita dalis – tai labai aiškios motyvacijos gestai, dažniausiai sudaryti su proformomis. Buvo pasiūlyta keletas būdų, kaip galima ugdyti studentų gebėjimą bendrauti tarptautine gestų kalba: 1) reikia lavinti vizualinės komunikacijos gebėjimus, t. y. mokyti išreikšti mintį ne gestais, bet gestikuliacija ir mimika; 2) galima kviestis į paskaitas kurčiuosius imigrantus, kurie dar nemoka tos valstybės gestų kalbos; 3) studentai gali vykti į užsienio valstybes (pvz., per mainų programas) ir bendrauti ten su kurčiaisiais; čia buvo paminėta suomių patirtis, kad studentai, kurie buvo išvykę studijuoti užsienio gestų kalbos (šiuo atveju BSL), labai patobulino savo gestų kalbos įgūdžius ir tapo puikiais vertėjais.

Kalbant apie vertimą tarptautinėje aplinkoje, taip pat svarbus vertėjų gebėjimas bendradarbiauti su žodinių kalbų vertėjais. Vienas iš būdų tai daryti – dalyvauti imituojamose konferencijose, kurias rengia žodinių kalbų vertėjai mokymosi tikslais. Šis bendradarbiavimas su kitų kalbų vertėjais turi keletą aspektų. Pavyzdžiui, kiti vertėjai turi žinoti, kad pagal jų vertimą dar bus verčiama į gestų kalbą, nes tuomet jie galėtų pritaikyti savo vertimą. Buvo pateiktas įdomus pavyzdys, kad Europos Parlamente dirbantys vertėjai specialiai mokomi versti taip, kad paskui būtų galima versti į kitą kalbą (pritaikyti vertimą).

Beje, prieš pat vizitą į Olandiją, lapkričio 12 dieną, Vilniuje vyko tarptautinė konferencija apie kurčiųjų bilingvizmą. Joje dauguma pranešimų buvo skaitomi tarptautine gestų kalba. Tai buvo puikus pavyzdys, kaip atrodo vertimas tarptautinėje aplinkoje. Pranešimus iš tarptautinės gestų kalbos į lietuvių gestų kalbą vertė kurtieji vertėjai, o tada jau buvo verčiama iš LGK į lietuvių kalbą.

Plačiau skaitykite tinklapyje www.lkd.lt

Matrimas DANIELIUS

Valentino diena

Valentino diena Vilniuje: daug vilionių, bučinių, dainų ir šokių

Vilniaus KRC „Mimikos“ teatro režisierė J. Mažeikienė su aktorių trupe ir scenografu N. Petrausku vasario 11 d. Valentino dienos dalyviams padovanojo kerintį reginį - spektaklį „Kaip kipšas meilę parduoti norėjo“.

Tąkart dvikovoje susirėmė Dangus ir Pragaras. Angelas (N. Karmazienė), nusileidęs į žemę, ieško įsimylėjėlių poros ir stengiasi įrodyti, kad meilė visagalė. O štai savanaudė nenuorama velniūkštė (O. Karmazaitė) visų ir visą meilę nori pasiimti sau. Na, ir prasideda... Atrieda kipšų gauja (Kipšas - V. Katutis, kipšiukės: D. Skavronskytė, J. Masionytė) ir užkuria pragarą žemėje... Skaičiuojamos žmonių nuodėmės, traukiamos į sąrašą, antspauduojamos. Bet Angelas nepasiduoda. Neradęs nenusidėjusių žmonių, nulipdo juos iš molio ir skuba pas Žiniuonę (G. Vengalytė) gyvybės vandens ir stebuklingų žirklių. Kiek gundymų ir intrigų tąkart tenka patirti įsimylėjėliams (Mergina – E. Lapinskaitė, Vaikinas – I. Kulčickis), ir susipykti, ir apsikumščiuoti... Bet skaitytojai turbūt jau suprato, kad Meilė vis dėlto nugalėjo. Na, o kipšams, nukabinusiems nosį ir riedantiems į tamsos pasaulį, kelia dar pastoja ir Policininkas (A. Šaukeckas), nes jie viršija greitį ir yra neblaivūs!

Po premjeros septynios poros buvo pakviestos į varžytuves. Kokių užduočių tik įsimylėjėliams neteko atlikti: iš obuolio traukti dantų krapštukus ir apibūdinti savo merginą gražiausiais gestais; pripūsti balionus, tam tikra kūno vieta juos susprogdinti ir atlikti užduotį, iškritusią iš baliono (išduosime paslaptį: visos užduotys buvo susijusios su bučiniais); vaidinti skirtingas situacijas, o paskui dar ir vestuves, kuriose vestuvininkai keliaraištį dantimis nuiminėjo...Na, o pati saldžiausia užduotis laukė trijų finalininkų porų – reikėjo kuo išradingiausiai pabučiuoti savo antrąją pusę. Dar jiems teko atsakinėti į patogius ir nepatogius klausimus... Prijuokinusios žiūrovus ir sočiai prisibučiavusios visos trys poros buvo apdovanotos. Nugalėtojai – L. Voroneckaja ir K. Dauskurtas gavo dovanų čekį į Vilniaus *Vishy* vandens pramogų parką, antros vietos (L. Kumžaitė ir N. Dauskurtas) ir trečios vietos (D. Černeckas ir L. Rupšytė) laimėtojai paskatinti kino bilietais. Per pertraukas dalyvius linksmino R. Kirilova imituojamosiomis dainomis, o N. Karmazienė gestų kalba deklamavo savo kūrybos eilėraščius.

Renginio pabaigoje buvo išdalinti prezervatyvai, kaip raginimas, kad seksualinis žmonių elgesys turi būti atsakingas. Jais parėmė ŽIV ir AIDS paveiktų moterų bei jų artimųjų asociacija „Demetra“.

Na, o įsimylėjėlių šventę vainikavo diskoteka.

Orinta KARMAZAITĖ

Vilniaus kurčiųjų reabilitacijos centro saviveiklininkai ir režisierė J.Mažeikienė prieš premjerą.

Spektaklio „Kaip kipšas meilę parduoti norėjo“ akimirkos.

Akiratis
Indeksas 0002
UŽEIKITE, SKAMBINKITE, RAŠYKITE
Šv. Kazimiero g. 3, Vilnius LT-01127
Redakcijos telefonas 261 53 64
El. p.: redakcija@lkd.lt

Redaktorė Genė KARKLIENĖ
ISSN 1648–5882
Maketuotoja Airina Venslovaitytė
Fotografė Aldona Cvetkovienė

Ofsetinė spauda. 2 sp. l. Tiražas 1000 egz.
Spausdino UAB „VIP Spauda“,
Panerių g. 34, Vilnius.
Užsakymas 12213

Rašiniai trumpinami redakcijos nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami, nesaugojami. Laikraštyje spausdinamų straipsnių bei laiškų autoriai išsako savo, o ne redakcijos nuomonę.